
Ny kollektivavtale med Rikstrygdeverket - bedre samarbeid?

FRA FORENINGEN

AARSETH HP

Den tidligere kollektivavtalen mellom Legeforeningen og Rikstrygdeverket om direkteoppgjør for legeregninger har ikke bidratt til å ivareta legenes rettssikkerhet på en tilfredsstillende måte. Enkelte elementer i kollektivavtalen er heller ikke fulgt opp i tilstrekkelig grad av Rikstrygdeverket. Kollektivavtalen ble derfor sagt opp høsten 1998 for å bli reforhandlet.

Legeforeningens forhold til Rikstrygdeverket og trygdeetaten har vært anstrengt de siste årene. Årsaken til dette har først og fremst vært den måten Aksjon riktig takstbruk er blitt gjennomført på av trygdeetaten. Problemene med Aksjon riktig takstbruk er i stor grad knyttet til trygdemyndighetenes skjønsmessige vurdering av den enkelte legestakstbruk. Den tidligere kollektivavtalen gav legen rett til å legge frem opplysninger fra pasientjournaler for å dokumentere at tilleggstaksten har en medisinsk-faglig begrunnelse. På grunn av uenighet om taushetspliktens rekkevidde i slike situasjoner har det trukket i langdrag å få gjennomført en slik ordning.

En partssammensatt arbeidsgruppe har etter noe strev blitt enige om hvordan slik journaldokumentasjon kan brukes innenfor gjeldende lovbestemmelser. Dette vil i fremtiden bidra til å sikre at en leges takstbruk vurderes ut fra legens pasienter og ikke ut fra en gjennomsnitts referanseverdi.

Det har også vært enighet om at trygdeetaten ikke kan legge andre legers praksis alene til grunn for vurderingen av den enkelte lege. En lege med eget laboratorium bruker selvfølgelig takster for flere laboratorieanalyser enn en annen lege som sender alle sine prøver til et eksternt laboratorium. Partene er enige om at såkalte referanseverdier må tautgangspunkt i ensartet og liknende praksisform og profil.

Med disse retningslinjene på plass var grunnlaget lagt for en ny kollektivavtale. Denne ble godkjent av sentralstyret i juni. Sentralstyret mener at den nye kollektivavtalen vil være et tjenlig redskap både for å ivareta den enkelte leges rettssikkerhet, men også for å gi legene nødvendig forutsigbarhet i valg av praksisprofil.

I den nye avtalen er det presisert at trygdekontoret utøver en forvaltningsoppgave som er underlagt en rekke krav, både hva prosedyre, tidsbruk og vurderinger angår. Flere av bestemmelsene er derfor knyttet opp til forvaltningslovens bestemmelser.

Av særlig betydning er det at trygdeetaten plikter å foreta utvidet kontroll minst én gang i året. Dersom en slik kontroll gjennomføres uten merknader til legens krav, er dette å oppfatte som en godkjenning av legens praksisprofil. Det innebærer at trygdekontoret heller ikke senere kan legge til grunn et annet skjønn enn det som ble brukt ved den utvidede kontrollen. Med andre ord, dersom en utvidet kontroll ikke gir merknader, kan legen videreføre sin praksisprofil uten frykt for senere tilbakebetalingskrav. Dette forutsetter selvfølgelig at legen ikke har gitt feilaktige opplysninger bevisst.

I henhold til avtalen skal trygdeetaten hvert år fastsette egne krav til saksbehandlingstid og normtid for når allesaker skal være ferdigbehandlet. Dette skal gjøres etter drøfting med Legeforeningen. Partene er også enige om at det skal opprettes partssammensatte fylkesutvalg som kan gi den enkelte lege veiledning i bruk av normaltariffen. Det er også enighet om et samarbeid om utvikling av kursmateriell og kursopplæring for trygdekontorets ansatte og legene.

Den nye kollektivavtalen får ikke direkte betydning for saker i Aksjon riktig takstbruk. I forhandlingene er det imidlertid oppnådd enighet om endringer av noen prosedyrer for håndtering av tilbakebetalingskrav. Flere saker er påklaget etter fylkestrygdekontorets vedtak. Noen av de avsluttede sakene vil bli vurdert av domstolene. Det vil derfor fortsatt gå noe tid før alle enkeltsaker i Aksjon riktig takstbruk er avsluttet.

Den nye kollektivavtalen kan ikke alene fjerne alle problemer omkring fremtidig kontroll av legens takstbruk, men den gir et godt grunnlag for nødvendig oppfølging både fra trygdeetatens og Legeforeningens side. Det er god grunn til å anta at kollektivavtalen representerer et utgangspunkt for et mer konstruktivt samarbeid mellom partene. Det må tilfor å sikre gode kontrollordninger. Igjen må det understrekes hvor viktig det er for Legeforeningen at samfunnet kan hatillit til at normaltariffen brukes i tråd med intensjonene.

Hans Petter Aarseth
president

Publisert: 10. august 1999. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.